

Txanela, KONPETENTZIETARANTZ BIDERATUTAKO PROIEKTUA

SARRERA

- Zer da konpetentzietan oinarritutako hezkuntza?

...Badago gogoeta bat konpetentzietan oinarritutako curriculuma planteatzea justifikatzen duena eta honako honetaz ohartzearekin zerikusia duena: hezkuntza formala oso akademikoa izan da eta, oraindik ere, horrelakoa da; gainera, ez ditu gazteak behar bezala prestatzen subjektu gisa, herritar gisa, bizitza osoago bat bizi dezaten, ezta lan munduan sartzeko edo bizitza osoan zehar ikasten jarraitzeko ere. Konpetentzietan oinarritutako curriculumak ohiko curriculum akademikoaren ordezkia izan nahi du, “jakite”aren logikatik “egiten eta erabiltzen jakite”aren logikara igarotzen baita. Ikuspegi horretatik, garrantzitsua ez da, esaterako, batuketak, kenketak eta biderketak egitea, ezagutza horiek bizitza errealeko arazo batean aplikatzen jakitea baizik. Argi dago “egiten jakite”ko beharrezkoa dela “jakitea”, baina “jakitea”k berezko balioa galtzen du, eta erabileraren mende jartzen da. Hala, teoriaren eta praktikaren arteko banaketa edo jakintzaren eta ekintzaren artekoa murriztu daiteke.

“Oinarrizko konpetentzia” kontzeptuak garrantzizkoa den ñabardura bat eranstean dio “konpetentzia” kontzeptuari. Ez da aski ikaslea konpetentea izatea; aitzitik, ezinbestekoa da bizitza osorako oinarrizkoak, garrantzizkoak eta ezinbestekoak izango diren konpetentziak bereganatzea. Funtsean, hezkuntza, oro har, eta, bereziki, oinarrizko hezkuntza ikusteko eraren aldaketaren ondorioz, praktikan eragina izango duen aldaketa da. Batetik, Oinarrizko Hezkuntzaren *funtzioak zabaldu* egin dira. Eskolaren funtzio tradizionala alfabetatzea eta ikas-arloen bidez oinarrizko ezagutzak irakastea izan da, eta egun, funtzio akademiko hori baino zabalagoak diren funtzioak betetzea eskatzen zaio: pertsona osoaren garapenaz arduratzea (alde fisikoa, kognitiboa, komunikatiboa, soziala eta afektiboa besarkatuz), lana egiteko eta herritar arduratsua izateko konpetentziak garatzea eskatzen zaio. Bestetik, azkenaldian gero eta argiago ikusten da *ezagutzak etengabe aldatzen eta biderkatzen doazela*. Buruz ikasten diren ezagutzak sarritan epe motzean zaharkituta geratzen dira, eta bestetik, ezin dira guztiak ikasi. Eskolak ezin ditu esparru zientifikoan, teknologikoan, sozialean eta kulturean sortzen diren ezagutza guztiak irakatsi, eta are gutxiago, ikasleek horiek ikasi. Baldintza horietan, eskola derrigorturik dago ezagutzen artean funtsezkoak iruditzen zaizkionak hautatzera eta, bereziki, bizitza osorako etengabe ikasten ikasteko oinarrizkoak izango diren konpetentzia instrumentalak lantzea. Gainera, *bizitza osorako hezkuntza iraunkorraren* ikusmoldeak ezagutza akademikoak barneratzeko larritasun hori erlatibizatu egiten du, eta denbora esparru zabalago batean kokatzen du. Bada beste arrazoi bat, izaera etikoa duena, oinarrizko konpetentzien planteamendua **zuentasun eta berdintasun-irizpideekin funtzionatuko duen eskola inklusiboa** lortzeko bitarteko gisa justifikatzen duena; horrela, bizitzarako beharrezkoak dituzten oinarrizko konpetentziak ikasle guztiek lortuko dituztela bermatzeko, eta bizikidetzaren erraztuko duten oinarrizko erreferentzia komun batzuk izateko.

Aldaketa horiek pertsonak oinarrizko konpetentzietan prestatzea eskatzen du, konpetentzia horietan pertsonaren garapeneko dimentsio guztiak bilduta (hezkuntza-

ikuspegi integrala), eta ezagutzak etengabe transferitzen, eguneratzen, hedatzen eta berritzen jakiteko konpetentziei lehentasuna emanez; eta halaber, informazioaren eta komunikazioaren teknologia aldakorrei eta beste lanbide-esparru batzuetakoei aurre egiteko gaitasunetan prestatzea ere eskatzen du. Azken batean, baliabideak mobilizatzeko eta erabakiak hartzeko, besteen iritziak entzuteko, aukera desberdinak balioesteko, beren burua eta bizi diren mundua ezagutzeko, herritar parte-hartzaile eta solidarioak eta etorkizunean profesional trebeak izateko gai izan daitezela, askotariko testuinguruetan askotariko zereginak arrakastaz gauzatzeko; eta beren emozioak adierazi eta erregulatzeko pertsonak izan daitezela.

Ezagutzen erabileraren garrantzia azpimarratzeak ez du esan nahi Oinarrizko Hezkuntzak lortu beharreko konpetentziak planteamendu utilitarista batera murriztu behar direnik, edota ikaskuntzak, kultur ondare partikularren eta unibertsalaren birlantze eta transmisioak, duen garrantzia gutxitu behar denik. Badira zenbait ezagutza, esperientzia, sentimendu eta jarrera garen bezalakoak egiten gaituztenak, gure bizitzarako garrantzi handikoak direnak, gure burua, gizartea eta natura ulertzeko baliagarri zaizkigunak. Pentsamendua eta izaera osatzen duten ezagutzak dira, eta aldi berean, egiteko moduan adierazten dira. Oinarrizko konpetentzien eremuak berberak dira edonon, baina konpetentzia horien barneratzea eta erabilera desberdinak dira testuinguru partikular bakoitzean.

- **Zein dira garatu beharreko hezkuntza konpetentzia orokorrak?**

Ikasleak bizitza osorako baliagarriak izango zaizkion oinarriak jaso eta garatu behar ditu bere eskolaldian zehar. Hau da, oinarrizkoak izango zaizkion hainbat ezagutza eta gaitasun bereganatu eta garatu beharko ditu. Eta ez hori bakarrik: ezagutza eta gaitasun horiek egoera jakinetan erabiltzen ere ikasi eta trebatu beharko du.

Hainbat ezagutza eta gaitasun egoera jakinetan erabiltzeko gai izateari deituko diogu konpetentzia.

Eskolaldian landu beharreko konpetentziak zehaztu, deskribatu eta sailkatzeko orduan, hainbat dira jarraitu izan diren irizpideak. Esate baterako, EAEko Curriculum Dekretuak (2007) hitzezko eta ez-hitzezko komunikazioarekin zerikusia duten konpetentziak hainbat eremutan banatuta sailkatzen ditu ("Hizkuntza-komunikaziorako gaitasuna", "Informazioa tratatzeko eta teknologia digitala erabiltzeko gaitasuna", "Matematikako gaitasuna", besteak beste). Aldiz, Euskal Curriculumaren proposamenean gaitasun horiek eremu bakar batean aurkezten dira nagusiki ("Komunikatzen ikasi").

Ondoko koadroan jasotzen dira gure inguruko proposamen eta legezko markoetan egiten diren hezkuntza konpetentzia orokorren sailkapen eta izendatzeak:

EUSKAL CURRICULUMA	EUOPAR BATASUNA	ESPAINIA LOE(2005)	FRANTZIA Loi d'Orientation (2005)
1. Pentsatzen eta ikasten ikasi	5. Ikasten ikastea	7. Ikasten ikasteko konpetentzia	

2. Komunikatzen ikasi	1. Ama –hizkuntzan komunikatzea 2. Atzerriko hizkuntzetan komunikatzea	1. Hizkuntza komunikaziorako kompetentzia	1. Frantsesa menderatzea 2. Atzerriko hizkuntza bat praktikatzea
	3. Matematikarako kompetentzia eta zientzietarako eta teknologiarako oinarritzko kompetentzia	2. Matematikarako kompetentzia 3. Mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin interakzioan aritzeko kompetentzia	3. Oinarritzko kompetentziak matematikan eta kultura zientifikoan eta teknologikoan
	4. Kompetentzia digitala	4. Informazioa lantzea eta kompetentzia digitala	4. Informazioaren eta komunikazioaren ohiko teknikak menderatzea
3. Elkarrekin bizitzen ikasi	6. Pertsonarteko kompetentziak eta herritar kompetentzia	5. Gizarte kompetentzia eta herritar kompetentzia	6. Gizarte kompetentzia eta herritar kompetentzia
4. Norbera izaten ikasi			
5. Egiten eta ekiten ikasi	7. Iniziatiba eta izaera ekintzailea	8. Autonomia eta iniziatiba soziala	7. Autonomia eta iniziatiba
	8. Kontzientzia eta adierazpen kulturala	6. Kulturarako eta arterako kompetentzia	5. Kultura humanistikoa

- **Txanela Proiektuaren hautua: Euskal Curriculum.**

Txanela Proiektuko proposamen didaktikoetan egiten den kompetentzien lanketa deskribatzeko, Euskal Curriculumeko bost eremuetan oinarrituko gara.

HEZKUNTZA KONPETENTZIA OROKORRAK

1. PENTSATZEN ETA IKASTEN IKASI

(klikatu)

2. KOMUNIKATZEN IKASI

(klikatu)

3. ELKARREKIN BIZITZEN IKASI

(klikatu)

4. NORBERA IZATEN IKASI

(klikatu)

5. EGITEN ETA EKITEN IKASI

(klikatu)